

Lieta C-302/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 11. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Corte suprema di cassazione (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 5. februāris

Kasācijas sūdzības iesniedzējs:

Istituto Nazionale della Previdenza Sociale

Pretsūdzības iesniedzējs:

WS

Pamatlietas priekšmets

Prasība atcelt apelācijas tiesas spriedumu, ar kuru konstatēts tāda tiesiskā regulējuma diskriminējošais raksturs pilsonības dēļ, kas kodolģimenes pabalsta aprēķina nolūkos neiekļauj kodolģimenē trešās valsts valstspiederīgā, kas ir vienotas uzturēšanās un darba atļaujas turētājs Direktīvas 2011/98/ES izpratnē, ģimenes locekļus, kuri dzīvo trešajā izcelsmes valstī, savukārt ietver dalībvalsts pilsoņa ģimenes locekļus – nerezidentus.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu tiek jautāts, kā interpretēt Direktīvas 2011/98/ES 12. panta 1. punkta e) apakšpunktu, kā arī vienlīdzīgas attieksmes principu.

Prejudiciālais jautājums

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/98/ES (2011. gada 13. decembris) 12. panta 1. punkta e) apakšpunkts, kā arī vienlīdzīgas attieksmes starp vienotas uzturēšanās un darba atļaujas turētājiem un valsts pilsoņiem princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums, uz kura pamata pretēji tam, kas paredzēts dalībvalsts pilsoņiem, no kodolģimenes locekļu skaita, lai aprēķinātu kodolģimenes pabalstu, tiek izslēgti darba ņēmēja, kurš ir vienotās atļaujas turētājs un trešās valsts valstspiederīgais, ģimenes locekļi, ja viņi dzīvo trešajā izcelsmes valstī?

Atbilstošās Savienības tiesību normas un judikatūra

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/98/ES (2011. gada 13. decembris) par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi (OV 2011, L 343, 1. lpp.), 12. pants, saskaņā ar kuru trešo valstu darba ņēmēji bauda ar tās dalībvalsts valstspiederīgajiem vienlīdzīgu attieksmi, kurā tie uzturas, citstarp (e) punkts) sociālā nodrošinājuma jomās, kas noteiktas Regulā (EK) Nr. 883/2004, kā arī 2., 19., 20., 24. un 26. apsvērumi

Tiesas spriedums, 2017. gada 21. jūnijs, *Martinez Silva* (C-449/16, EU:C:2017:485)

Atbilstošās valsts tiesību normas

1988. gada 13. marta *decreto legge n. 69 – Norme in materia previdenziale, per il miglioramento delle gestioni degli enti portuali ed altre disposizioni urgenti* (Dekrētlukums Nr. 69 par ostas iestāžu pārvaldības uzlabošanu un citi steidzami noteikumi), kas pārveidots par 1988. gada 13. maija Likumu Nr. 153 (1988. gada 20. jūnija *GURI* Nr. 143)], 2. pants: “1. Algota darba ņēmējiem, pensiju saņēmējiem un no sava algotā darba izrietošo sociālā nodrošinājuma maksājumu saņēmējiem [...], valsts ierēdņiem [...], kopš samaksas perioda, kas sākas 1988. gada 1. janvārī, ģimenes pabalsti [...] tiek aizstāti, ja ir izpildīti šā panta noteikumos paredzētie nosacījumi, ar kodolģimenes pabalstu. 2. Pabalsts diferencēti pienākas atkarībā no kodolģimenes skaitliskā sastāva un ienākumiem, saskaņā ar šim dekrētam pievienoto tabulu. Ienākumu robežas minētajā tabulā palielinās [...] kodolģimenēm, kurās ietilpst personas, kuras fizisku vai garīgu slimību vai invaliditātes dēļ absolūti un pilnīgi nespēj veikt peļņu nesošu darbu, vai arī, ja personas ir nepilngadīgas, kam ir pastāvīgas grūtības veikt savam vecumam atbilstošos uzdevumus un funkcijas. Tās pašas ienākumu robežas palielinās [...], ja 1. punktā minētās personas ir atraitņi vai atraitnes, šo personu laulība ir šķirta, šīs personas ir laulātas, bet dzīvo šķirti, šīs personas nesastāv laulībā. No 1994. gada 1. jūlija, ja 6. punktā minētajā kodolģimenē ietilpst divi vai vairāk bērni, maksājamā pabalsta ikmēneša summa tika palielināta [...] par katru

bērnu, izslēdzot pirmo. [...] 6. Kodolģimenē ietilpst laulātie, izslēdzot juridiski un faktiski atšķirto laulāto, un bērni un viņiem pielīdzinātās personas, [...] kas jaunāki par 18 gadiem vai arī bez vecuma ierobežojuma, ja viņi fizisku vai garīgu slimību vai invaliditātes dēļ absolūti un pilnīgi nespēj veikt peļņu nesošu darbu. [...] 6.a 6. punktā minētajā kodolģimenē neietilpst ārvalstu pilsoņa laulātais/laulātā un bērni, un pielīdzinātās personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta neatrodas Republikas teritorijā, neskarot gadījumus, kad valsts, kuras pilsonis ir ārzemnieks, ir paredzējis savstarpības režīmu attiecībā pret Itālijas pilsoņiem, vai arī, ja ir noslēgta starptautiska konvencija ģimenēm izmaksājamo summu jomā. Tās valstis, kurās ir spēkā savstarpības princips, nosaka Darba un sociālā nodrošinājuma ministrija (*Ministro del lavoro e della previdenza sociale*) pēc Ārlietu ministrijas (*Ministro degli affari esteri*) uzklauššanas. [...] 8.a Vienai un tai pašai kodolģimenei nevar piešķirt vairāk par vienu pabalstu. Tās kodolģimenes locekļiem, kurai piešķirts pabalsts, kā ar šo pabalstu nesaderīgs nedrīkst tikt piešķirts neviens cits pabalsts vai ģimenēm izmaksājama summa, lai kam tas/tā pienāktos. 9. Kodolģimenes ienākumus veido kopējo, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (*Irpef*) apliekamo ienākumu summa, kurus kodolģimenes locekļi saņēmuši kalendārajā gadā pirms katra gada 1. jūlija, un tam ir vērtība pabalsta piešķiršanai līdz nākamā gada 30. jūnijam. [...] Ienākumus veido arī jebkāda veida ienākumi, [...] ja tie pārsniedz [...]. Ienākumos neieskaita kompensācijas par darba tiesisko attiecību izbeigšanu neatkarīgi no to nosaukuma un šādu kompensāciju avansus, kā arī šajā pantā paredzēto pabalstu. [...]"

2014. gada 4. marta *decreto legislativo n. 40 – Attuazione della direttiva 2011/98/UE* [...] (Leģislatīvais dekrēts Nr. 40 par Direktīvas 2011/98/ES [...] īstenošanu) (2014. gada 22. marta *GU* Nr. 68)

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 WS, Šrilankas pilsonim, kopš 2011. gada 9. decembra ir atļauja strādāt algotu darbu, un kopš 2015. gada 28. decembra – vienotā darba atļauja saskaņā ar Leģislatīvo dekrētu 40/2014. Viņa ģimenes locekļi (sieva un divi bērni) no 2014. gada janvāra līdz jūnijam un pēc tam no 2014. gada jūlija līdz 2016. gada jūnijam izceļoja no Itālijas, lai atgrieztos savā izcelsmes valstī (Šrilankā). Par minētajiem laikposmiem *INPS* (Valsts sociālā nodrošinājuma institūts) atteica WS kodolģimenes pabalstu, argumentējot to tādējādi, ka attiecībā uz ārvalstu pilsoņiem Dekrētlikuma 69/88 2. panta 6.a punktā no kodolģimenes locekļu skaita minētā pabalsta aprēķinam tiek izslēgti darba ņēmēja laulātais un bērni, kuru pastāvīgā dzīvesvieta nav Itālijā.
- 2 Kamēr *Tribunale di Alessandria* (Aleksandrijas tiesa) noraidīja WS prasību par minēto atteikumu, *Corte d'appello di Torino* (Turīnas apelācijas tiesa), pamatojoties uz Direktīvas 2011/98/ES 12. pantu, kas vēl nav transponēts Itālijas tiesiskajā regulējumā, bet ir tieši piemērojams, konstatēja minētā 2. panta 6.a punkta diskriminējošo raksturu un pārtrauca tā piemērošanu.

- 3 *INPS* iesniedza kasācijas sūdzību, pieprasot atcelt apelācijas tiesas spriedumu.

Prasītāja pamatlietā galvenie argumenti

- 4 Pēc *INPS* domām, pretēji pārsūdzētajā spriedumā noteiktajam, Direktīva 2011/98/ES ir jāinterpretē arī uz 8., 19., 20., 24. un 26. apsvēruma pamata, kuros ir uzsvērts vienotās darba un uzturēšanās atļaujas turētāju atšķirīgais stāvoklis salīdzinājumā ar Direktīvā 2003/109/EK minēto uzturēšanās atļauju turētājiem, Savienības valstīm kopīga Eiropas tiesiskā regulējuma neesamība to tiesību jomā, ar kurām trešo valstu valstspiederīgajiem tiek garantēta vienlīdzīga attieksme, mērķis nepiešķirt tiesības saistībā ar situācijām, kuras atrodas ārpus Savienības tiesību piemērošanas jomas, kā tas tieši ir gadījumā ar ģimenes locekļiem, kuri dzīvo kādā trešajā valstī, un katrai dalībvalstij piešķirtā rīcības brīvība ierobežot trešo valstu valstspiederīgajiem atzīstamo sociālā nodrošinājuma pabalstu piešķiršanu, apjomu un laikposmu, par kuru tos piešķir. Aplūkojamajam ģimenes pabalstam esot sociālā nodrošinājuma, nevis palīdzības raksturs, atšķirībā no maksājuma, kuru Tiesa esot atzinusi par piemērojamu ārzemniekiem lietā *Martinez Silva*.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 5 Dekrētlíkuma 69/1988 2. pantā minētais kodolģimenes pabalsts ir materiāla piemaksa, ko saņem visi darba ņēmēji un pensiju vai no algota darba izrietošu sociālo maksājumu saņēmēji, ja vien viņu kodolģimene saņem ienākumus, kas nepārsniedz noteiktu sliekšni.
- 6 Minētā pabalsta, ko izmaksā *INPS*, summa tiek aprēķināta proporcionāli ģimenes skaitliskajam sastāvam, bērnu skaitam un ģimenes ienākumiem. Sociālā nodrošinājuma iemaksu veic darba devējs vienlaikus ar atalgojuma izmaksu, saskaņā ar procentuālo atalgojuma daļu, ko uzrēķina darba ņēmēja bruto atalgojumam. Tad *INPS* veic galīgo izlīdzinājumu starp darba devēja izmaksātajiem pabalstiem un viņa maksājamām sociālā nodrošinājuma iemaksām.
- 7 Valsts judikatūrā pabalsts pēc rakstura dažreiz ir definēts kā *sociālais nodrošinājums*, jo runa ir par piemaksu vai nu pie pensijas vai atalgojuma, kas ir attiecība pret veikto darbu un ko finansē iemaksas, kuras maksā visi darba devēji, lai garantētu pietiekamus ienākumus ģimenēm, kuras kopumā ir trūcīgas, citreiz kā *palīdzība*, ievērojot, ka gan paša pabalsta summa, gan ienākumi, ko izmanto par pabalsta piešķiršanas parametru, tiek palielināti ģimenēm, kurām nepieciešama lielāka aizsardzība, jo tās ietver personas ar invaliditāti vai grūtībās nonākušas nepilngadīgas personas.

Tomēr iesniedzējtiesai šī nošķiršana nešķiet nozīmīga, un, pēc tās domām, runa katrā ziņā ir pasākumu, kas ietilpst Direktīvas 2011/98/ES 12. panta 1. punkta e) apakšpunkta darbības jomā.

- 8 No apstākļa, ka likums kodolģimenes locekļiem piešķir būtisku nozīmi pabalsta struktūrā un identificē viņus kā būtiskus finansiālās piemaksas, ko atalgojuma vai pensijas saņēmējam ir tiesības saņemt, saņēmējus, rodas šaubas par interpretāciju, kas pamato lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu: proti, vai no kodolģimenes var tikt izslēgti ārvalsts pilsoņa ģimenes locekļi, un nevis dalībvalsts pilsoņa ģimenes locekļi, ja par viņu faktisko pastāvīgo dzīvesvietu vairs nav uzskatāma Itālija, un ja nav savstarpības nosacījumu ar viņu piederības valsti, ja ņem vērā arī Direktīvas 2011/98/ES 20. apsvērumā norādītos mērķus: “[..] Tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi jomās, kas noteiktas šajā direktīvā, būtu jāpiešķir [..] tostarp trešo valstu darba ņēmēju ģimenes locekļiem, kam atļauts uzturēties dalībvalstī saskaņā ar Padomes Direktīvu 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos”, un 24. apsvērumā norādītos mērķus: “Trešo valstu darba ņēmējiem būtu jābauda vienlīdzīga attieksme attiecībā uz sociālo nodrošinājumu. [..] Turklāt ar šo direktīvu nebūtu jāpiešķir tiesības saistībā ar situācijām, kuras atrodas ārpus Savienības tiesību aktu piemērošanas jomas, piemēram, saistībā ar trešā valstī dzīvojošiem ģimenes locekļiem. Ar šo direktīvu būtu jāpiešķir tiesības vienīgi saistībā ar ģimenes locekļiem, kuri kādā dalībvalstī pievienojas trešās valsts darba ņēmējam, pamatojoties uz ģimenes atkalapvienošanos, vai ģimenes locekļiem, kuri minētajā dalībvalstī jau likumīgi uzturas.”
- 9 Tiesa līdz šim ir spriedusi tikai par gadījumiem, kuros gan pieprasīto sociālās aizsardzības tiesību īpašnieki, gan visa viņu kodolģimene pastāvīgi dzīvoja dalībvalstī vai arī bija pārcēlušies no vienas dalībvalsts uz citu. Tātad šis prejudiciālais jautājums vēl nav ticis uzdots.

DARBBARĒS